

Σάββας Στρούμπος : «Ο απόλυτος παραλογισμός του θανάτου...»

Ελένη Α. Γεωργοπούλου,
21 Ιουλίου 2026

«Πόσες Ιφιγένειες θα χρειαστεί να θυσιαστούν, με ή χωρίς το στοιχείο της εθελουσίας, ώστε η χειμαζόμενη ανθρωπότητα να πάψει να βλέπει τον εαυτό της στον σπασμένο καθρέφτη των αιματηρών πεδίων των μαχών; Και η δική μας, τραγικά μεταβατική εποχή, αυτά τα αγωνιώδη ερωτήματα δεν θέτει;».

Είναι το στίγμα που δίνει ο Σάββας Στρούμπος, ο σκηνοθέτης της σπουδαίας τραγωδίας του Ευριπίδη, «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι», που παρουσιάζεται αύριο, στις 9.30 το βράδυ, από την ομάδα «Σημείο Μηδέν», στη σκηνή του Δημοτικού Θερινού Θεάτρου, στο Παμπελοποννησιακό Στάδιο, στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας.

Ο κ. Στρούμπος μιλά στη «Γνώμη» για όσα πραγματεύεται ο σπουδαίος τραγικός ποιητής, για τους λόγους που επέλεξε το συγκεκριμένο έργο, αλλά και για τη δική του σκηνοθετική οπτική, που αποτυπώνει την εικόνα τού σήμερα, ενός σήμερα στο οποίο κυριαρχούν τα στοιχεία της παρακμής και της ωμότητας.

Σκοπός του, όπως μας εξηγεί, είναι ν' αναδείξει τη διαχρονικότητα του έργου και τη σύγκρουση εξουσίας και αθωότητας, με τον παράγοντα άνθρωπο να βρίσκεται στη δίνη αμφίβολων ιδανικών και μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων. Καταθέτει, μάλιστα, τη χαρά του, που στην ουσία ανοίγει από την Πάτρα η αυλαία της περιοδείας της παράστασης και προσκαλεί το κοινό να συνομιλήσει με τα φιλοσοφικά και υπαρξιακά ζητήματα που η Τέχνη εξερευνά και καταθέτει με το δικό της ποιητικό τρόπο.

– Κύριε Στρούμπο, υπογράφετε σκηνοθετικά φέτος την τραγωδία του Ευριπίδη «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι». Τι σας ώθησε να επιλέξετε αυτό το έργο;

Όταν το διάβασα, μετά από πολλά χρόνια, η πρώτη μου αίσθηση ήταν ότι πρόκειται για ένα εξαιρετικά επίκαιρο κείμενο, αφού καταπιάνεται με ζητήματα που αφορούν στην εποχή μας άμεσα. Βέβαια, για μένα ένα θεατρικό κείμενο αποτελεί υλικό και αγωγό εξερεύνησης φιλοσοφικών, πολιτικών, υπαρξιακών αναζητήσεων, με τρόπο ποιητικό. Οπότε και η παράσταση αυτόν το δρόμο ακολουθεί, όπως και η αρχαία τραγωδία, άλλωστε.

– Ο Ευριπίδης μιλά για έναν κόσμο σε παρακμή, χωρίς διέξοδο και ηθικές αρχές, έτοιμο να μπει με οποιοδήποτε κόστος σ' ένα μεγάλο πόλεμο. Η επιλογή του έργου φανταζόμαστε ότι διόλου τυχαία ήταν. Ισχύει;

Ακριβώς. Το ζήτημα του πολέμου, της θυσίας ενός νεαρού κοριτσιού, για να ξεκινήσει ένας επεκτατικός και κατακτητικός πόλεμος, η ηθική κατάρρευση των κεντρικών προσώπων του έπους της «Ιλιάδας», όπως ο Αγαμέμνονας, ο Μενέλαος και ο Αχιλλέας, η στάση της Ιφιγένειας, μπροστά στον απόλυτο παραλογισμό του θανάτου της, είναι κεντρικοί άξονες του κειμένου, οι οποίοι με πολύ πιο ωμό τρόπο απασχολούν τη μορφή της ζωής μας σήμερα. Πώς μπορεί η τέχνη του θεάτρου να συνομιλήσει με αυτούς με τα δικά της μέσα;

– Πώς συνδέεται το έργο με τη σημερινή εποχή; Μέσα από τη δική σας ερευνητική διαδικασία, ποια είναι τα μηνύματα που εκπέμπει η παράσταση;

Παράσταση και έργο πιστεύω συγκλίνουν στα μηνύματα. Ο Ευριπίδης γράφει την «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» και τις «Βάκχες» στην Πέλλα, μακριά από την Αθήνα, την εποχή που τελείωνε ο κόσμος που γέννησε τη Δημοκρατία και την τραγωδία. Τι θα γίνει από εδώ και πέρα, προς τα πού οδηγείται αυτός ο κόσμος; Προσωπικά αντιλαμβάνομαι την εποχή μας ως εξίσου μεταβατική με την εποχή που γράφει ο Ευριπίδης. Και το παραπάνω ερώτημα με απασχολεί πολύ. Όπως και το ζήτημα της ανθρώπινης κατάστασης. Τι γίνεται με την ανθρώπινη ζωή; Πώς μπορούμε να την υπερασπιστούμε; Ως ανθρωπότητα, είμαστε καταδικασμένοι να δημιουργούμε ωκεανούς αίματος στα πεδία των μαχών; Αυτό δεν μπορώ να το δεχτώ.

– Τι συνιστά για σας η θυσία της Ιφιγένειας;

Συνιστά τον απόλυτο παραλογισμό. Είναι η όψη ενός απολύτως διαβρωμένου κόσμου, που δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τον πόλεμο, αλλά, για να υπάρξει ο πόλεμος, χρειάζεται να θυσιαστεί μια τραγικά αθώα κοπέλα. Πού υπάρχει ίχνος ηθικής ή και λογικής σ' αυτόν το λαβύρινθο; Στο ίδιο πνεύμα, η μεταστροφή της Ιφιγένειας δεν αποτελεί για μένα πράξη ηρωική. Αντιθέτως, είναι το αποτέλεσμα ενός εσωτερικού ραγίσματος, που προέρχεται από το οδυνηρό βίωμα του παραλόγου. Η νεαρή Ιφιγένεια πατάει στο κενό και οδεύει προς το θάνατο. Αυτό είναι ανυπόφορο. Στο χείλος της αβύσσου, θα υιοθετήσει το λόγο του πατέρα της, για να διασώσει κάτι από την ύπαρξή της. Πρόκειται για μια απόλυτα σπαρακτική κίνηση.

– Η παρακμή τι σηματοδοτεί και τι προμηνύει;

Ότι ο τρόπος με τον οποίο ζούσαμε ως τώρα, ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμασταν τη ζωή και το θάνατο, το καλό και το κακό, παρακμάζει, φθίνει, δεν πείθει. Αν η περίοδος της παρακμής γίνει το εργαστήριο γέννησης ενός προτάγματος χειραφέτησης, είναι το θετικό σενάριο, μπορεί, όμως, να οδηγεί και στην καθολική καταστροφή.

– Τι έχετε εισπράξει από τη μέχρι σήμερα καλοκαιρινή σας περιοδεία ανά την Ελλάδα από το θεατρόφιλο κοινό;

Ως τώρα, έχουμε παίξει στο Θέατρο «Άττις-Νέος Χώρος», στην Αυλίδα και στο Θέατρο Βράχων, στον Βύρωνα. Ο βασικός κορμός της περιοδείας μας ξεκινάει από την Πάτρα. Η ως τώρα ανταπόκριση είναι θετική. Το κυριότερο για μένα είναι ότι ανοίγει ο διάλογος, με αφορμή την παράσταση και μετά την παράσταση.

– Ποια είναι η άποψή σας για το κοινό της Πάτρας, το οποίο αγαπάει το καλό θέατρο;

Τελευταία φορά που παίξαμε στην Πάτρα ήταν το 2012, στο Θέατρο «Απόλλων», τη «Μεταμόρφωση», του Φραντς Κάφκα. Ήταν αξέχαστη εμπειρία για μένα. Περιμένω με ανυπομονησία την επαφή με το κοινό της πόλης.

– Μιλήστε μας για τη συνεργασία με τους ηθοποιούς σ’ αυτή την παράσταση.

Η συνεργασία με την ομάδα των ηθοποιών της «Ιφιγένειας» ήταν εξαιρετικά δημιουργική. Μπήκαμε όλοι μαζί στη ζύμωση με το υλικό. Κι αυτή ήταν μια μοναδική εμπειρία, περιπετειώδης και δημιουργική, καθώς η αναζήτηση του προσανατολισμού σ’ ένα τόσο δύσβατο κείμενο, όπως αυτό του Ευριπίδη, δεν είναι καθόλου απλή υπόθεση.

– Τέλος, είστε ιδρυτής της ομάδας «Σημείο Μηδέν» και βασικό στέλεχος του Θεάτρου «Άττις», του Θεόδωρου Τερζόπουλου. Μέσα από τη διαδρομή σας, προσεγγίζετε πάντα τα θεατρικά κείμενα μέσα από την ιδέα της ομάδας. Πιστεύετε στη δύναμη της ομάδας και γιατί;

Εργάζομαι επαγγελματικά στο θέατρο από το 2003. Όλα αυτά τα 23 χρόνια έχω πορευτεί ανάμεσα σ’ αυτές τις δύο ομάδες, όπου η μία είναι το παιδί της άλλης. Η ομάδα «Άττις» και η ομάδα «Σημείο Μηδέν». Πρόκειται, βέβαια, για επιλογή ζωής. Πιστεύω ότι από τέτοιους πυρήνες εξελίσσεται η θεατρική τέχνη, μέσα από τη θερμοκρασία του εργαστηρίου, της έρευνας, της συλλογικής αναζήτησης. Πιστεύω, επίσης, ότι αυτό είναι και το μέλλον του θεάτρου.